Allerzielen in het licht — Goede-Herderkerk, Zoeterwoude, 2 november 2026.

Overweging Frans Kerklaan

Vandaag komen we bij elkaar om degenen te gedenken die ons ontvallen zijn, in het vertrouwen dat zij nu leven in het licht van de Heer. Het zijn mensen die ons dierbaar waren: een echtgenoot, een opa of oma, een vader of moeder, een zus, een broer, een vriend, een vriendin of een kind. We missen hen. Ze waren ons lief. Daarom zetten we hen vandaag in het licht, letterlijk en figuurlijk. Dat doen we ieder voor zich, maar ook samen, als gelovige gemeenschap. Velen van hen waren vertrouwde gezichten in onze Goede-Herderkerk. Ze waren lector, hielpen met koffieschenken of zongen in het koor.

Hoe kunnen we hen op een goede manier gedenken? De Belgische psychiater en rouwdeskundige Manu Keirse noemt vier zinnen die troost kunnen geven bij het sterven. Hij noemt ze zelfs een cadeau. Vier dingen die je tegen elkaar kan zeggen: “het spijt me”, “ik vergeef je”, “ik dank je” en “ik hou van je”.

Het zijn eenvoudige woorden. Maar *eenvoudig* betekent niet: ‘gemakkelijk’. Misschien zouden we ze vaker tegen elkaar moeten zeggen, zolang dat nog kan. Want ze horen naar mijn idee thuis in de relatie die mensen met elkaar hebben. We zouden ze vaker tegen elkaar moeten zeggen en misschien kunnen we ze vandaag, in gedachten, ook zeggen tegen wie er niet meer is. Vier korte zinnen. Het spijt me. Ik vergeef je. Ik dank je. Ik hou van je.

Het spijt me — Daarmee erkennen we dat niet alles goed is gegaan. In geen enkele relatie verloopt alles zonder pijn of misverstanden. Ook wijzelf hebben fouten gemaakt. Soms door wat we deden, soms door wat we nalieten. *Het spijt me* zeggen is niet jezelf veroordelen. Het is eerlijk durven kijken naar wat anders had gekund.

Ik vergeef je — Ook de ander was niet volmaakt. Misschien zijn er woorden geweest die pijn deden. Misschien bleven verwachtingen onvervuld. Vergeven betekent niet dat het onrecht ineens goed wordt. Het betekent dat we proberen niet voor altijd gevangen te blijven in wat verkeerd ging. Dat we de ander, en ook onszelf, ruimte geven om verder te gaan.

Ik dank je — Want naast alles wat moeilijk was, is er ook veel ontvangen. Een gebaar. Een lach. Een gesprek. Een hand op onze schouder. Een leven dat een tijdlang met het onze verbonden was. Dankbaarheid helpt ons om niet alleen naar het einde te kijken, maar naar het hele verhaal.

Ik hou van je — Misschien zijn dat wel de belangrijkste woorden. Woorden die zeggen: jij bent mij dierbaar. Jij hebt iets in mij geraakt. Jij hoort bij mijn leven. En zelfs nu jij er niet meer bent, blijft die liefde bestaan.

Het is mooi als je daarover met elkaar gesproken hebt. Misschien niet in de volgorde die Manu Keirse het hier geeft. Maar op jouw manier. Misschien niet in die woorden, maar in jouw woorden. Misschien zelfs onuitgesproken, door een hand die je vasthield. Of gewoon door er te zijn. En zelfs als je denkt, ik had het eerder moeten zeggen, toen, zeg het dan vandaag in gedachten.

De dood trekt een absolute grens. Wij mensen zijn gebonden aan tijd en ruimte: we leven en ontmoeten elkaar hier, op deze plek en in deze tijd. Tussen ons en de mensen die wij vandaag herdenken ligt een afstand die we niet lichamelijk kunnen overbruggen. Alleen herinnering en liefde kunnen die grens passeren: de liefde die we voor elkaar voelden en nog altijd voelen.

Persoonlijk vind ik daarom de woorden uit het evangelie van Johannes (14:1-6) zo mooi. Ja, troostrijk. Jezus spreekt over de vele kamers die er in het huis van de vader zijn. Vaak horen we daarin de belofte dat er plaats is voor ieder mens. Dat geloof ik ook.

Zelf denk ik dat die vele kamers ook betekenen dat er bij God ruimte is voor alles wat in een mensenleven is gebeurd: voor wat goed ging en voor wat niet goed ging; voor alles waarvoor we dankbaar zijn; voor wat we een ander moesten vergeven; en voor datgene waarvoor we zelf *het spijt me* moesten zeggen. Maar bovenal is er bij God ruimte voor de liefde die we voor elkaar voelden.

We zijn mensen begrensd door ruimte en tijd. De dood maakt het leven af. Het is klaar. Er kunnen geen herinneringen meer worden toegevoegd. We kunnen er wel anders over gaan nadenken. We zijn misschien zelf gegroeid. We hebben misschien wat meer afstand genomen van de gebeurtenissen.

Toen ik dit opschreef moest ik denken aan het prachtige lied *Papa* van Stef Bos. Hij beschrijft hoe hij met de loop der jaren zijn vader steeds beter is gaan begrijpen en in sommige opzichten steeds meer op hem is gaan lijken. Dat is de kracht van de tijd. Het lied eindigt met de woorden: ‘Ik hou steeds meer van jou’. Houden van, dat is de kracht. Liefde kan groeien, zelfs wanneer iemand er niet meer is. Daar raakt de aarde de hemel, dat is goddelijk.

Vandaag, op Allerzielen, plaatsen we onze geliefden in het licht. Niet omdat ze volmaakt waren of zonder fouten; ook hun leven kende vele kamers. We plaatsen hen in het licht omdat we dankbaar zijn dat ze bij ons waren. We plaatsen hen in het licht omdat we van hen hielden en nog altijd van hen houden.

En we plaatsen hen in het licht omdat wij, begrensd door tijd en ruimte, hen mogen overdragen aan de Eeuwige, die liefde is. Dat doen we vol vertrouwen: dat zij opgenomen worden in het huis van de Heer. Ook voor hen is er plaats. Met alles wat hen voor ons zo waardevol maakt, opgenomen in een liefde die eeuwigheidswaarde heeft.

Straks zingen we: *in manus tuas Pater*. In uw handen vader. De naam van onze geliefde overledenen staat geschreven in de hand van de Heer. We mogen daarop vertrouwen, dat zij zijn in Zijn Hand, in Zijn licht.

Amen.